

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82685,Zakrzewski-Konstanty.html>
2022-09-30, 21:08

Zakrzewski Konstanty

ZAKRZEWSKI Konstanty (14 I 1876, Warszawa – 10 I 1948, Kraków), fizyk.

Jako uczeń V Gimnazjum Państwowego został w 1893 aresztowany za przynależność do tajnych organizacji młodzieżowych. Po kilku miesiącach w więzieniu usunięto go z wilczym biletem ze szkoły i skazano na przymusowe osiedlenie się na zapadłej wsi w okręgu kieleckim. Stamtąd jednak przedostał się nielegalnie przez granicę do Galicji, ukończył szkołę średnią we Lwowie, a potem wstąpił na wydział filozoficzny UJ. Studiował początkowo botanikę, szybko jednak przerwano na fizykę doświadczalną. W 1900 uzyskał stopień doktora, po czym spędził kilka lat zagranicą, w Getyndze i w Lejdzie, gdzie był w 1902–04 asystentem sławnego kriogenika Heike Kamerlingh-Onnesa i opublikował z nim trzy prace dotyczące warunków współistnienia fazy ciekłej i gazowej w niskich temperaturach.

Po powrocie do Krakowa, w 1904 Z. został asystentem A. Witkowskiego w Zakładzie Fizycznym UJ, w 1908 habilitował się z fizyki doświadczalnej, a trzy lata później był już profesorem nadzwyczajnym fizyki eksperymentalnej UJ. Zajmował się wtedy zagadnieniami teorii elektronowej metali Paula Drudego i Hendrika Lorentza i w celu wyznaczenia ich stałych optycznych opracował nowy typ analizatora eliptycznego (analizator Zakrzewskiego). Wyniki badań ogłosił w monografii *O dyspersji i ekstynkcji światła w metalach* (1913).

W 1913 powołano Z. na Katedrę Fizyki Teoretycznej na Uniw. Lwowskim. Pracował tam tylko do 1917, kiedy otrzymał katedrę w UJ, zwolnioną po niespodziewanej śmierci M. Smoluchowskiego. Mimo skromnych środków, Z. stworzył w Krakowie poważny ośrodek badań, w którym zajmowano się głównie dielektrykami, a ponadto zagadnieniami lepkości,

krótkich fal elektromagnetycznych, oraz dyfrakcją elektronów. Uczniami Z. byli m.in. M. Jeżewski i M. Mięsowicz. Był członkiem PAU.

Z. napisał z Witkowskim podręcznik *Zasady fizyki* (1916), który był potem wielokrotnie wznawiany. Z W. Natansonem opracował świetny podręcznik dla gimnazjów *Nauka fizyki* (1923). W 1930 opublikował pierwszy w Polsce obszerny uniwersytecki podręcznik *O promieniotwórczości*. Podczas okupacji brał udział w tajnym nauczaniu. Po wojnie zorganizował w PAU specjalną komisję do badań promieniowania kosmicznego. Zmarł nagle podczas pracy.

T. Piech: *W 10 rocznicę śmierci profesora Konstantego Zakrzewskiego*, „Postępy Fizyki” 1958, t. 9, z. 4; A.
Strzałkowski: *Konstanty Zakrzewski (1876–1948)*, [w:] *Uniwersytet Jagielloński. Złota księga Wydziału Matematyki i Fizyki*, red. B. Szafirski, Kraków 2000.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)